

Vergaderjaar 2019–2020

28 684

Naar een veiliger samenleving

Nr. 623

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 juni 2020

Met deze brief reageer ik op de petitie over winkelcriminaliteit van Detailhandel Nederland (DHN). Daarmee kom ik mijn bij het AO Criminaliteitsbestrijding op 5 februari 2020 gedane toezeggingen na (Kamerstuk 28 684, nr. 617). Voor mijn reactie op de VVD-notitie «Aanbevelingen voor de aanpak van winkeldiefstal» verwijs ik naar de brief van 22 november 2019 (Kamerstuk 29 628, nr. 918).

DHN heeft de uitslag van een enquête over winkelcriminaliteit aangeboden¹ met een petitie en vraagt daarmee aandacht voor de veiligheid in Nederlandse winkels en winkelstraten. De geënquêteerde winkeliers wijzen op onveiligheid, die kan variëren van winkeldiefstal en agressie tot cybercriminaliteit en interne fraude. De cijfers zijn voor DHN aanleiding om te wijzen op vier specifieke punten:

1. Te blijven investeren in de aanpak van overvallen, plofkraken en mobiele bendes,
2. Ruimte te bieden aan het delen van gegevens tussen ondernemers onderling, politie en justitie om criminaliteit te voorkomen,
3. Aandacht te houden voor de voortgang van de vereenvoudiging en digitalisering van de aangifte bij politie, en
4. In de aanpak van cybercriminaliteit aandacht te houden voor de verschillende behoeften en bedreiging voor grootwinkelbedrijven en mkb-winkeliers.

Ad1 Aanpak overvallen, plofkraken, mobiele bendes

De aanpak van overvallen en plofkraken is onderdeel van de prioriteiten in de lijst van onderwerpen waarvoor extra aandacht wordt gevraagd binnen de Gemeenschappelijke Veiligheidsagenda 2019–2022. De aanpak van deze High Impact Crimes kent dus prioriteit. In het afgelopen decennium is gewerkt aan een integrale aanpak van overvallen en met resultaat. Vanaf 2009 is het aantal overvallen met 60% gedaald. Mede dankzij de

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

inzet van het bedrijfsleven, gemeenten en maatschappelijke organisaties. Ook de komende jaren blijf ik mij hiervoor inzetten. Dit in samenhang met de Taskforce Overvallen, onder voorzitterschap van burgemeester Aboutaleb. De Taskforce Overvallen monitort de ontwikkelingen en de voortgang van de aanpak en ondersteunt waar nodig op lokaal en regionaal niveau de partners. Binnen deze Taskforce zijn ook DHN, Koninklijk Horeca Nederland, Transport en Logistiek Nederland en de Nederlandse Vereniging van Banken partners. Tevens voert de Taskforce Overvallen een nieuw actieprogramma uit met nieuwe maatregelen om de aanpak verder te versterken.

Ten behoeve van de aanpak van plofkraak is er recent met de sector, de Minister van Financiën en de Nederlandsche Bank gesproken om extra maatregelen te nemen om te zorgen dat geldautomaten in de toekomst niet meer worden aangevallen. Met de in het overleg gemaakte afspraken zetten de banken, Geldmaat, DNB, de politie en het Openbaar Ministerie in op het zoveel als mogelijk voorkomen van plofkraak op geldautomaten, effectievere heterdaadkracht en het beperken van de enorme schade waarmee plofkraak nu gepaard gaat.

Mobiel Banditisme staat al sinds enkele jaren prominent op de agenda van het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing en de Taskforce Mobiel Banditisme.

De Taskforce ziet op een structurele en integrale aanpak van mobiel banditisme door publiek-private samenwerking tussen lokaal bestuur, politie, OM, branches en het departement. Er zijn, binnen het barrière-model Mobiel Banditisme, vanuit de partners goede initiatieven ontwikkeld om mobiele dadergroepen het binnen de gehele modus operandi zo lastig mogelijk te maken. Deze initiatieven worden de komende jaren verder uitgewerkt in samenwerking met alle relevante partners in het netwerk.

Verder is ten aanzien van gegevensdeling tussen winkeliers en de overheid het Gemeenschappelijke Informatie Organisatie (GIO) opgericht. Hieronder ga ik hier nader op in.

Ad2 Gegevensdeling

Voor het delen van informatie door en onder winkeliers is in oktober 2018 gestart met de Gemeenschappelijke Informatie Organisatie (GIO). Door middel van het waarschuwingsregister GIO wordt (beeld)materiaal en overige informatie van private partijen over winkeldieven en mobiele bendes geanalyseerd en bewerkt ten behoeve van de opsporing en preventie. GIO is omkleed met waarborgen die zijn goedgekeurd door de Autoriteit Persoonsgegevens. Samen met partners uit de Taskforce Mobiel Banditisme werk ik intensief samen om het gebruik van GIO te versterken en zo mogelijk naar andere branches te verbreden. Zo wordt op dit moment in het kader van de aanpak van ondermijning en de rol van gemeenten daarbij, een modelprotocol ontwikkeld. Dat biedt een handvat voor gemeenten om te beoordelen welke informatie verstrekt mag worden.

Ad3 Aangifte(bereidheid)

De aangiftebereidheid voor (onder meer) winkeldiefstal is flink gedaald. Dit is, zoals DHN ook aangeeft, een zorgelijke ontwikkeling. Onder andere om de aangiftebereidheid te vergroten, is de Politie binnen het programma Vernieuwend Registeren bezig met een lange termijn aanpak voor de vernieuwing en vervanging van de huidige operationele (verouderde) basisvoorzieningen. Het project Winkeldiefstal is onderdeel van het programma. In dit project wordt door operationele politiemedewerkers,

ketenpartners en winkeliersvertegenwoordigers gewerkt aan een nieuwe functionaliteit ter ondersteuning van de afhandeling van het (aangifte-)proces rond winkeldiefstal. In het ontwerp van de nieuwe functionaliteit winkeldiefstal wordt een voorziening opgenomen om een aangifte te kunnen volgen. Om de aangifte te kunnen volgen zal de ondernemer, naar het zich nu laat aanzien het zogenoemde E-herkenning moeten hebben. Het harmoniseren van het werkproces zal ook leiden tot het eenvoudiger maken van koppelingen tussen aangiften uit verschillende regio's. Dit jaar wordt gestart met de landelijke uitrol.

Ad4 Aandacht voor cybercriminaliteit

Er blijft binnen JenV, in nauwe samenwerking met onder andere het Ministerie van EZK/DTC, onverminderd aandacht voor de cybeveiligheid en cyberweerbaarheid in het MKB. Zeker ook gezien de signalen dat er een toename is van cybercriminaliteit tegen het bedrijfsleven als gevolg van de corona-crisis.

De eventuele toename is (nog) moeilijk met cijfers te onderbouwen. Niet iedereen doet aangifte en het is mogelijk dat dit door de corona-crisis nog minder is dan normaal omdat bedrijven druk zijn zich aan te passen aan de nieuwe omstandigheden.

Sinds vorig jaar hebben de Platforms Veilig Ondernemen (PVO's) een groot aantal regionale en lokale congressen georganiseerd voor MKB-ers, welke goed zijn ontvangen en over het algemeen positief worden beoordeeld. PVO's blijven deze bijeenkomsten ook dit jaar (digitaal) organiseren. Daarnaast lopen er, binnen het actieprogramma Veilig Ondernemen, acties (onderzoek naar ketenafhankelijkheid, human factors en een pilot naar een regionaal expertisecentrum) om het MKB te versterken. Onlangs heeft JenV, via het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV), subsidie verleent aan 14 aanvragers (gemeenten, PVO en regionale samenwerkingsverbanden Veiligheid) om de cyberweerbaarheid van burgers en het MKB te vergroten. De helft van deze aanvragen ziet op het versterken van de weerbaarheid van MKB-ers. Doel van deze projecten is om een stap verder te gaan dan voorlichting door handelingsperspectief te bieden aan ondernemers. Op dit moment worden de mogelijkheden van de Citydeal verkend door JenV, EZK/DTC en BZK. Een Citydeal is een samenwerking tussen onder andere Rijk en gemeenten om bepaalde problematiek integraal aan te pakken. De komende tijd wordt bekeken welke aanvragers van de 14 CCV-subsidies onderdeel kunnen en willen worden van een Citydeal. Uw Kamer wordt hierover deze zomer geïnformeerd.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus